

Ministerstvo zemědělství

Čj.: 9353/2020-15132

Metodický pokyn pro zpracování a dokládání realizace Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací

Určeno:

Vlastníkům vodovodů a kanalizací

Zpracovatelům Plánů financování obnovy vodovodů a kanalizací

Zpracovatelům Výpočtu (kalkulace) cen pro vodné a stočné a Porovnání všech položek výpočtu (kalkulace) cen pro vodné a stočné za příslušný kalendářní rok a dosažené skutečnosti v témže roce

Odborným zástupcům provozovatelů

Vodoprávním a finančním úřadům

ČI. I

Preambule

Ministerstvo zemědělství vydává k zajištění jednotného postupu pro zpracování Plánu financování obnovy ve smyslu ustanovení § 8 odst. 11 a § 8 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoVaK“), a v souladu s ustanovením § 13 a Přílohy č. 18 vyhlášky č. 428/2001 Sb., kterou se provádí ZoVaK, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), tento Metodický pokyn. Cílem tohoto metodického pokynu je rovněž zajištění jednotného postupu k dokládání realizace Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací v jednotlivých letech po jeho zpracování včetně každoročního vykazování tvorby a čerpání prostředků na obnovu infrastrukturního majetku podle ZoVaK a vyhlášky s cílem zajištění udržitelnosti vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu.

ČI. II

Výklad pojmů

Plán financování obnovy vodovodů a kanalizací (dále jen „PFO“) - je závazný dokument vlastníka vodovodu nebo kanalizace pro veřejnou potřebu, který slouží pro stanovení potřeby finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací.

Obnova - je výměna části vodovodu, úpravny vody, kanalizace nebo čistírny odpadních vod, která je inventárně sledovanou částí majetku vlastníka nebo samostatnou položkou uvedenou ve vybraných údajích majetkové evidence. Tato výměna se provádí za účelem prodloužení životnosti stavby a s ní související technologie (viz § 2 odst. 9 ZoVaK).

Vodovod – je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující vodovodní řady a vodárenské objekty, jimiž jsou zejména stavby pro jímání a odběr povrchové nebo podzemní vody, její úpravu a shromažďování (viz § 2 odst. 1 ZoVaK). Vodovod je vodním dílem. Odbočení s uzávěrem je součástí vodovodu (viz § 3 odst. 1 ZoVaK).

Kanalizace – je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod společně nebo odpadních vod samostatně a srážkových vod samostatně, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace (viz § 2 odst. 2 ZoVaK). Kanalizace je vodním dílem.

Rezerva finančních prostředků – je rozdíl mezi tvorbou a čerpáním finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací

Havarijní opravy - jsou opravy, realizované v případě přerušení nebo omezení plynulého provozu, kterými se odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu, při nichž nedochází k prodloužení životnosti infrastrukturního majetku nebo jeho části. Jedná se o opravy, kterými dochází k udržení funkčního stavu v původní životnosti a nedochází k technickému a ekonomickému zhodnocení majetku, nemění způsob ani výše odpisu. Jedná se především o lokální opravy a opravy např. injektáží, záplatou apod.

Údržba – jedná se o soustavnou činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebení a předchází poruchám a odstraňují se drobnější závady.

Čl. III Zpracování PFO

Vlastník vodovodu nebo kanalizace je v souladu s ustanovením § 8 odst. 11 ZoVaK povinen zpracovat a realizovat PFO, a to na dobu nejméně 10 kalendářních let. PFO musí být zpracován tak, aby v průběhu životnosti vodohospodářského infrastrukturního majetku byla vytvářena rezerva finančních prostředků na jeho obnovu v takové výši, aby byla zajištěna udržitelnost této vodohospodářské infrastruktury a tím vytvořeny podmínky pro zajištění jeho plynulého a bezpečného provozování.

Účelem PFO je vymezení stávajícího vodohospodářského infrastrukturního majetku, definování potřeby finančních prostředků na jeho obnovu a zdrojů financování obnovy vodohospodářského infrastrukturního majetku (rozdělení na zdroje z vodného nebo stočného a zdroje ostatní), určit jejich podíly celkem i v jednotlivých letech sledovaného období, za něž je PFO sestavován.

Obsah PFO a pravidla pro jeho zpracování jsou stanoveny v § 13 vyhlášky a v Příloze č. 18 vyhlášky. PFO obsahuje především vymezení vodohospodářského infrastrukturního majetku v členění podle vybraných údajů majetkové evidence s uvedením hodnoty v reprodukční pořizovací ceně, vyhodnocení stavu majetku vyjádřené v procentech opotřebení, teoretickou dobu akumulace finančních prostředků, roční potřebu finančních prostředků a její krytí a doklady o čerpání vytvořených finančních prostředků včetně faktur (nebo jejich kopií).

3.1. Vymezení vodohospodářského infrastrukturního majetku v členění podle vybraných údajů majetkové evidence (VÚME) v reprodukční pořizovací ceně

Do PFO se uvádí majetek a hodnota majetku sumárně pro skupiny: vodovody, kanalizace, úpravní vody, čistírny odpadních vod, případně technologie, nebo je také možné uvádět majetek a jeho hodnotu samostatně po jednotlivých identifikačních číslech majetkové evidence (IČME), popřípadě členit na části podle technického nebo provozního hlediska nebo ve vazbě na realizaci obnovy, vždy se však uvádí sumárně součet pro skupinu položek podle VÚME s případnou možností uvedení technologie samostatně. V případě členění plánu financování obnovy pouze na skupiny, je třeba uvést pod tabulkou k jednotlivým skupinám IČME, pro která je PFO zpracován.

Hodnota vodovodů a kanalizací se uvádí v reprodukční pořizovací ceně podle Metodického pokynu Ministerstva zemědělství pro orientační ukazatele výpočtu reprodukční ceny objektů do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací*, který vychází z vyhlášky č. 441/2013 Sb., k provedení

*http://eagri.cz/public/web/file/40871/Metodicky_pokyn_CENY

zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška) a doplňuje ji. V případě odděleného vykazování technologie u úpravny vody a čistírny odpadních vod se hodnota technologie a stavební částí uvede v reprodukční pořizovací ceně podle metodického pokynu.

Pro účely zpracování PFO se rozlišuje hodnota majetku v reprodukční pořizovací ceně: u plátců DPH se uvádí hodnota podle metodického pokynu bez DPH, tak aby PFO byl nastaven na reálnou potřebu finančních prostředků. Hodnota majetku v reprodukční pořizovací ceně se vykazuje k 1. lednu roku, ve kterém je plán zpracován a schválen. Tímto rokem je rok předcházející prvnímu roku plánovacího desetiletého období.

3.2. Vyhodnocení stavu majetku vyjádřené v procentech opotřebení

Vlastník stanoví podle stavu majetku, popřípadě podle vlastní metodiky hodnotu procenta opotřebení majetku pro skupiny vybraných údajů majetkové evidence (VÚME), popřípadě pro jednotlivé položky (např. podle IČME). Určení opotřebení v procentech za větší celky se provede váženým průměrem podle hodnoty majetku vyjádřené v reprodukční pořizovací ceně. Vyhodnocení je možné vyjádřit i jako výsledek „Impairmentu“ (zkoumání zhoršení stavu). Opotřebení v procentech je vyjádřením stavu a lze jej odvodit i z délky životnosti. Informace o opotřebení má především informativní charakter pro stanovení období, kdy bude nutné finanční prostředky na obnovu využít.

3.3. Teoretická doba akumulace finančních prostředků

Teoretická doba akumulace finančních prostředků se vyjadřuje podle doporučených životností: vodovodní řady přiváděcí a vodovodní síť 80 let, úpravny vody (ÚV), popřípadě zdroje 45 let, kanalizační síť 90 let, čistírny odpadních vod (ČOV) 40 let. V případě odděleného sledování technologie u staveb a zařízení ÚV a ČOV samostatně je doporučená životnost těchto technologií 15 let a v případě stavební části je doporučená životnost 55 let v případě ÚV a 50 let u ČOV. PFO nesmí být ani nadhodnocen a ani podhodnocen. Pokud vlastník použije jinou než doporučenou životnost, měl by toto své rozhodnutí zdůvodnit a zdůvodnění uvést do komentáře PFO. Do výpočtu teoretické doby akumulace se nezahrnuje vliv opotřebení a teoretická doba akumulace tak odpovídá teoretické životnosti infrastruktury.

3.4. Roční potřeba finančních prostředků a její krytí

Roční potřeba finančních prostředků musí být stanovena tak, aby byla zajištěna udržitelnost předmětné vodohospodářské infrastruktury a především, aby bylo zajištěno plynulé a bezpečné provozování vodovodů a kanalizací. Doporučuje se, aby prostředky na obnovu byly tvořeny rovnoměrně, přičemž minimální roční teoretická potřeba finančních prostředků na obnovu musí odpovídat podílu hodnoty majetku vyjádřené v reprodukční pořizovací ceně a teoretické životnosti infrastruktury. Tvorbu rezervy je u nově vybudované infrastruktury možné zpočátku snížit, toto rozhodnutí musí vlastník vodovodů nebo kanalizací do plánu zdůvodnit s tím, že v dalších letech pak bude o podíl odložené tvorby prostředků tvořit rezervu vyšší.

3.4.1. Tvorba prostředků na obnovu

Do nákladů pro výpočet ceny pro vodné a stočné se uvádějí veškeré skutečné ekonomicky oprávněné náklady spojené s provozováním vodovodů nebo kanalizací a tyto náklady nelze přenášet na jiné činnosti vykonávané vlastníkem nebo provozovatelem vodovodů nebo kanalizací pro veřejnou potřebu. S přihlédnutím k této povinnosti musí vlastník

vodovodu nebo kanalizace každoročně zahrnovat do kalkulace ceny pro vodné a pro stočné prostředky účelově vázané k obnově vodovodů a kanalizací podle PFO. Vlastníci vodohospodářské infrastruktury v závislosti na použitém modelu provozování mohou zahrnovat do ceny pro vodné a stočné prostředky na financování obnovy vodovodů a kanalizací prostřednictvím kalkulačních položek: 4.1. Odpisy, 4.2 Opravy - pouze v rozsahu, ve kterém je obnova vodovodů a kanalizací účtována v této nákladové položce 4.3 Nájem infrastrukturního majetku a 4.4 Prostředky obnovy infrastrukturního majetku (nad rámec nákladových položek 4.1 a případně 4.2) a ze zisku (viz Příloha č. 19 vyhlášky). Tvorba prostředků na obnovu generovaných v rámci vodného a stočného by však měla probíhat v takovém režimu, aby nezpůsobila výrazné navýšení ceny pro vodné a pro stočné s ohledem na průměrnou a sociálně únosnou cenu pro vodné a pro stočné. Na tuto skutečnost je třeba brát zřetel již při zpracování PFO, resp. při vyplňování Přílohy č. 18 vyhlášky, řádku 19.

Kalkulovaná cena pro vodné a pro stočné musí odpovídat ceně, která bude odběratelům skutečně účtována. Potřebné finanční prostředky se v Příloze č. 18 vyhlášky proto uvádí v členění na získané z vodného (řádek 8, viz „+“) a stočného (řádek 16, viz „+“) a finanční prostředky ostatní (řádek 20 viz „++“). K těmto prostředkům uvede vlastník vodovodu nebo kanalizace v komentáři způsob stanovení hodnoty a členění resp. specifikaci příjmů (např. dotace, zdroje z příjmů obcí, úvěry apod.). V případě financování obnovy vodovodů a kanalizací z úvěrových prostředků, se mimo jiné do ceny pro vodné a pro stočné zahrnují také náklady spojené s úroky z úvěru.

3.4.2 Čerpání prostředků na obnovu

Doklady k realizaci PFO v jednotlivých letech po jeho zpracování tvoří zejména doklady o tvorbě finančních prostředků na obnovu (smlouvy o poskytnutí úvěru, smlouvy o poskytnutí dotace, bankovní výpisy, případně faktury hrazené přímo z dotačních nebo úvěrových zdrojů) a dále doklady o čerpání vytvořených finančních prostředků (například výpisy z bankovních účtů; faktury přijaté) a seznam realizovaných akcí obnovy s vyčíslením skutečně vynaložených nákladů doložených účetními doklady (např. fakturami) nebo jinými účetními záznamy.

Seznam realizovaných akcí obnovy je veden ve stejném členění podle skupin majetkové evidence, jako je zpracována tabulka PFO.

Přehled o tvorbě a čerpání prostředků na obnovu ve vazbě PFO v jednotlivých letech se uvádí v příloze č. 20 vyhlášky - Porovnání všech položek výpočtu (kalkulace) cen pro vodné a stočné za kalendářní rok a dosažené skutečnosti v témže roce (dále jen „Porovnání“) v tabulce č. 4. Toto hlášení je vlastník resp. provozovatel povinen v souladu s § 36 odst. 5 ZoVaK každoročně zaslat Ministerstvu zemědělství nejpozději do 30. dubna aktuálního kalendářního roku. V tabulce č. 4 Porovnání se vykazuje skutečná tvorba, nikoliv plán (za předchozí kalendářní rok v členění na prostředky z vodného nebo stočného a ostatní) a skutečné čerpání finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací v členění za kalendářní rok a za období od roku 2009 včetně kalendářního roku, za který je Porovnání sestavováno (dále jen sledované období).

Jedná se o vykazování finančních prostředků na obnovu, které vlastník za předchozí kalendářní rok a ve sledovaném období skutečně vytvořil, resp. má k dispozici a které skutečně za sledované období vyčerpal (konkrétně k datu podání Porovnání) bez ohledu na to, zda byly tyto prostředky vytvořeny v rámci ceny pro vodné a stočné nebo z jiných zdrojů. Je-li vlastník plátcem DPH, vykazuje tvorbu a čerpání finančních prostředků na obnovu bez DPH. Tím je zabezpečena porovnatelnost skutečných hodnot s hodnotami uvedenými v PFO. Pokud nebyly finanční prostředky na obnovu v předchozím kalendářním roce (sledovaném období) v plné výši použity na obnovu vodovodů a kanalizací, tvoří rozdíl mezi tvorbou a čerpáním rezervu finančních prostředků, které musí mít vlastník k dispozici např. na bankovním účtu, a to k datu, ke kterému Porovnání podává. Případný zjištěný rozdíl

v hodnotě finančních prostředků vedených na bankovních účtech či v jiné prokazatelné formě finančního vyjádření akumulovaných prostředků k datu podání hlášení, lze zdůvodnit pouze jejich čerpáním na obnovu v období od 1. 1. aktuálního roku do data podání hlášení.

Tabulka č. 4 Přílohy č. 20 vyhlášky (dále jen „tabulka č. 4“) slouží pouze jako podklad pro kontrolu plnění PFO za předchozí kalendářní rok v členění na prostředky generované z vodného a stočného a z jiných zdrojů (finanční prostředky ostatní). Údaje vykazované v tabulce č. 4 předává vlastník vodohospodářského infrastrukturního majetku příjemci vodného nebo stočného. Na základě zmocnění vlastníka (vlastníků) může příjemce vodného nebo stočného tyto hodnoty v rámci informačního systému (IS VaK - VS VaK) do Porovnání vyplnit buď přímo, nebo je importovat z Excelu.

Protože ZoVaK není vyžadováno oddělené vedení finančních prostředků na zvláštním účtu, bude k prokázání dostatečného množství finančních prostředků na obnovu vodovodů nebo kanalizací postačovat i porovnání údajů uvedených v tabulce č. 4 s peněžními prostředky na bankovních účtech (příp. s jinými finančními zdroji vyhrazenými k financování obnovy).

3.4.3 Aktualizace PFO

Aktualizace PFO se provádí v kalendářním roce následujícím po kalendářním roce, kdy došlo ke změně hodnoty majetku vlastníka podle VÚME o více než 10 % hodnoty všech vodovodů nebo všech kanalizací uvedené v PFO, nejdéle však do 10 let od jeho zpracování, resp. od jeho poslední aktualizace. Každá provedená aktualizace je součástí původního PFO. Aktualizaci PFO provede vlastník i v případě změny plátcovství DPH.

3.4.4 Převod rezervy prostředků obnovy při změně vlastníka

Při prodeji majetku vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu se nevyčerpaná část rezervy finančních prostředků na obnovu převede na účet kupujícího, který má dále povinnost tvořit prostředky na obnovu.

3.4.5 Schválení PFO

PFO musí být vlastníkem schválen do 3 měsíců po jeho zpracování resp. po jeho případné aktualizaci.

ČI. IV

Použití finančních prostředků na obnovu vodovodů nebo kanalizací

4.1 Finanční prostředky na obnovu

Finanční prostředky tvořené v souladu s PFO lze použít pouze na obnovu vodovodů nebo kanalizací (viz výklad pojmů). Pojem obnova lze vyjádřit jako výměnu stávající stavby nebo zařízení (technologie) resp. sledované části vodovodu nebo kanalizace na hranici funkčnosti za novou při zachování původní funkce majetku a prodloužení životnosti stavby popř. technologie. Zachování původních parametrů není podmínkou.

O obnovu se jedná:

- nahrazení stávajících vodovodních řadů nebo kanalizačních stok, pokud se nemění trasa (podle § 79 odst. 2 písm. s) zákona č. 183/2006 Sb. stavební zákon, nevyžaduje stavební

povolení ani ohlášení a ani územní rozhodnutí, resp. se jedná v souladu s § 15 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. vodního zákona, o stavební úpravě),

- změna trasy vodovodu nebo kanalizace, pokud dojde k přepojení všech stávajících odběratelů připojených na tuto infrastrukturu či k napojení stávající infrastruktury (také např. přeložka) při zachování původního účelu,
- různé formy vyložkování, nástřik adekvátním materiálem apod.,
- nahrazení stávajících objektů vodohospodářské infrastruktury, nebo jejich částí, novými (např. vodojem, úpravna vody, čerpací stanice, čistírna odpadních vod).
- intenzifikace a modernizace, technické zhodnocení, pokud jsou vyvolány změnou právní úpravy nebo změnou kvality vody.

4.2 Za obnovu vodovodů a kanalizací (VaK) se obecně nepovažují zejména:

- provozní výdaje pro zajištění plynulého a bezpečného provozování VaK včetně údržby infrastrukturního majetku VaK,
- havarijní opravy VaK,
- rozvoj VaK, tj. zejména nové rozšiřování vodovodních sítí, stokových sítí apod.,
- zmařená příprava plánovaných oprav a investic,
- opravy a investice neinfrastrukturního majetku VaK, zejména administrativní budovy, budovy obecních úřadů apod.,
- opravy a investice do provozního majetku, automobilů apod.,
- již nevyužívaný a v budoucnu nepotřebný majetek VaK,
- správa majetku VaK, pojištění apod.,
- splátky jistin úvěrů včetně úroků a jiných finančních podpor mimo jiné i ve spojitosti s financováním obnovy VaK,
- uzavírání smluv o zřízení služebnosti inženýrské sítě.

4.2.1 Za obnovu VaK se v jednotlivých skupinách majetků evidovaných podle VÚME nepovažují zejména:

4.2.1.1 Vodovody: příváděcí řady + rozvodná vodovodní síť

- osazení, údržba, výměna a pořízení vodoměrů pro měření dodávané vody odběratelům (fakturační vodoměry),
- opravy, údržba a obnova vodovodních přípojek,
- rozvojové studie, generely, hydraulická posouzení, posudky pro zhodnocení technického stavu infrastruktury, korozní průzkumy, pokud nejsou součástí přípravy nebo realizace jmenovitých akcí obnovy apod.,
- čištění, monitoring vodovodní sítě, pokud dané není součástí přípravy a samotné realizace akcí obnovy,
- příjezdné komunikace v majetku vlastníka k objektům čerpacích stanic, vodojemů apod. mimo vlastní areály těchto objektů, pokud slouží pro potřeby i jiných osob, než je vlastník vodovodu,
- geodetické zaměření polohopisu a výškopisu vodovodní sítě, pokud dané není součástí realizace obnovy,
- zajištění náhradního zásobování pitnou vodou, pokud dané není součástí realizace obnovy.

4.2.1.2 Úpravny vody + zdroje vody bez úpravy

- zvýšení kapacity a obdobné formy investic vyvolané potřebou napojování rozvojových lokalit, např. developerských projektů rozvojových lokalit určených zejména pro bydlení, průmyslové a obchodní zóny apod.,
- odstraňování nevyužívaných a v budoucnu nepotřebných objektů úpraven vody, pokud nejsou tyto náklady součástí obnovy stávajících majetků,

- příjezdné komunikace v majetku vlastníka k objektům vodojemů, čerpacích stanic, úpraven vod, vrtů, studní, apod. mimo vlastní areály těchto objektů, pokud slouží pro potřeby i jiných osob, než je vlastník,
- hydrogeologické a jiné průzkumy.

4.2.1.3 Kanalizace: příváděcí řady + stoková síť

- opravy, údržba a obnova kanalizačních přípojek,
- rozvojové studie, generely, hydraulická posouzení, posudky pro zhodnocení technického stavu infrastruktury, průzkumy vlivů na životní prostředí, pokud nejsou součástí přípravy nebo realizace jmenovitých akcí obnovy apod.,
- čištění, revize kanalizační sítě, pokud dané není součástí přípravy a samotné realizace obnovy,
- úpravy osazení poklopů revizních šachet, pokud nedochází k výměně konstrukčních dílů revizních šachet a poklopů,
- geodetické zaměření polohopisu a výškopisu kanalizační sítě, pokud dané není součástí realizace obnovy,
- příjezdné komunikace v majetku vlastníka k objektům čerpacích stanic apod. mimo vlastní areály těchto objektů pokud slouží pro potřeby i jiných osob, než je vlastník.

4.2.1.4 Čistírny odpadních vod

- zvýšení kapacity a obdobné formy investic vyvolané potřebou napojování rozvojových lokalit např. developerských projektů rozvojových lokalit určených zejména pro bydlení, průmyslové a obchodní zóny apod.
- příjezdné komunikace v majetku vlastníka k objektům čistíren odpadních vod mimo vlastní areály těchto objektů.

Čl. V Společná a závěrečná ustanovení

5.1 Metodický pokyn bude zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva zemědělství.

Čl. VI Účinnost

6.1 Metodický pokyn nabývá účinnosti dne 3. dubna 2020.

Ing. Aleš Kendík
náměstek pro řízení sekce vodního hospodářství

Přílohy:

Vyplněný vzor (ve variantách) Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací podle Přílohy č. 18 k vyhlášce č. 428/2001 Sb.